

**Informacja dla nauczycieli – opiekunów praktyk
(szkoły ponadgimnazjalne, r. szkolny 2012/2013)**

Uwagi wprowadzające

Nowatorska formuła praktyk opiera się na zintegrowanym systemie nauczania dydaktyki matematyki, pedagogiki i psychologii. Obejmuje również zajęcia warsztatowe dla nauczycieli i studentów. **Modelowy program praktyk, przygotowany przez kadrę uniwersytecką, będzie korygowany i uzupełniany podczas spotkań z nauczycielami.** Pozwoli to zbudować model praktyk, który zagwarantuje skorelowanie zagadnień merytorycznych, dydaktycznych, pedagogicznych oraz organizacyjnych we wszystkich szkołach współpracujących z uczelnią w zakresie przygotowania studentów do zawodu nauczyciela matematyki.

I etap praktyk dotyczy szkół podstawowych oraz gimnazjów i nie jest przedmiotem tego opracowania (praktyki miały miejsce w latach 2010/2011 oraz 2011/2012).

Przygotowanie i realizacja II etapu praktyk obejmuje wdrożenie opracowanego programu praktyk w szkołach ponadgimnazjalnych w łącznym wymiarze 75 godzin na każdego studenta (30 godzin praktyk śródrocznych oraz 45 godzin praktyk ciągłych w roku akademickim 2012/2013).

W każdym z dwóch semestrów II etapu praktyk przewidziane zostało spotkanie warsztatowe, przeznaczone dla wszystkich nauczycieli biorących udział w projekcie i obowiązkowe dla studentów. Omawiany projekt przewiduje 50 godzin zajęć warsztatowych w każdym semestrze, realizowanych każdorazowo w ciągu pięciu dni (na każdy z czterech semestrów I etapu praktyk również zaplanowano takie warsztaty). Warsztaty mają być jedną z form doskonalenia umiejętności nauczycielskich, określonych w ramach „europejskiego pakietu kompetencji”. Obejmują między innymi następujące zagadnienia:

- Trening umiejętności interpersonalnych.
- Zarządzanie czasem i zasobami w nauczaniu.
- Planowanie pracy wychowawczej, praca z klasą i otoczeniem.
- Metody przekazywania informacji.
- Wieloaspektowe, problemowe ujęcia zagadnień matematycznych i metod nauczania.

Zajęcia warsztatowe, stanowiące propozycję platformy wymiany wiedzy, doświadczeń i praktycznych umiejętności, umożliwią integrację uczestników projektu: nauczycieli, studentów i pracowników uczelni. Internetowym odpowiednikiem platformy będzie „forum”, dostępne na stronie, stworzonej na potrzeby projektu.

Praktyka powinna umożliwić kompleksowe przygotowanie studentów do samodzielnego prowadzenia lekcji, rozwiązywania problemów organizacyjnych, pełnienia zadań opiekuńczych i wychowawczych w pracy z dziećmi i młodzieżą. Realizacja takich zadań wymaga zróżnicowanej formy praktyk, zależnej od charakteru aktywności studentów.

Omawiany projekt (I i II etap) obejmuje cztery formy zajęć ze względu na charakter aktywności studentów:

1. Praktykę asystencką, gdzie metodą pracy jest bezpośrednia obserwacja nauczyciela prowadzącego zajęcia oraz obserwacja uczestnicząca. Praktyka ta ma umożliwić studentom zapoznanie się z procesem dydaktyczno – wychowawczym i formami opieki nad dziećmi i młodzieżą, a także umożliwić bezpośredni kontakt praktykantów z uczniami;
2. Praktykę hospitacyjną, polegającą na obserwacji lekcji matematyki ze szczególnym uwzględnieniem stylów nauczania, sposobów prowadzenia lekcji, pracy z klasą, stosowania różnych strategii dydaktycznych i koncepcji nauczania;
3. Praktykę czynną, w której działalność studentów koncentruje się na pracy dydaktycznej i wychowawczej, określonej szkolnym programem nauczania i wychowania poprzez prowadzenie lekcji, a także zajęć pozalekcyjnych;
4. Praktykę wychowawczo – opiekuńczą, obejmującą zapoznanie studentów z planowaniem, organizacją i realizacją pracy wychowawczej i opiekuńczej. Na przygotowanie do pełnienia roli opiekuna i wychowawcy dzieci i młodzieży przeznaczono zwiększoną liczbę godzin praktyki I-go etapu.

Ogólny cel praktyk:

Praktyka powinna przygotować przyszłych nauczycieli do pracy edukacyjnej (w zakresie matematyki i informatyki na I etapie praktyk; w zakresie matematyki – na II etapie) i opiekuńczo- wychowawczej oraz zapoznać z zasadami funkcjonowania placówek edukacyjnych.

Cele szczegółowe praktyk:

- Zapoznanie się studenta z organizacją pracy w szkole (m.in. programami nauczania, dokumentacją pracy szkoły, dziennikiem lekcyjnym);
- Nauka i doskonalenie obserwacji dotyczących klasy i uczniów, ich postępów w nauce; sposobu prowadzenia lekcji;
- Nabycie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć;
- Zapoznanie się z literaturą przedmiotową i pomocami metodycznymi dla nauczycieli;
- Nabycie umiejętności rozwijania aktywności matematycznej uczniów i organizowania procesu uczenia się matematyki;
- Nabycie umiejętności rozwijania kompetencji informatycznych uczniów i organizowania procesu uczenia się informatyki;
- Pogłębianie znajomości metod i form nauczania i ich praktycznego stosowania w nauczaniu;
- Poznanie i praktyczne rozwiązywanie problemów wychowawczych;
- Współpraca z pedagogiem szkolnym w zakresie trudności szkolno – wychowawczych i trudności w nauczaniu uczniów (indywidualizacja nauczania);
- Kształcenie poprawnej i skutecznej komunikacji, wizerunku nauczyciela oraz umiejętności autoprezentacji;
- Nabycie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów i problemów (np. dezintegracja rodziny; konflikty rówieśnicze wśród dzieci i młodzieży);
- Współuczestniczenie w rozwiązywaniu bieżących spraw wychowanków.

Organizacja praktyk w szkołach ponadgimnazjalnych w roku akademickim 2012/2013

A. Praktyka śródroczna (30 godzin)

Zagadnienia:

1. Poznanie podstawy programowej dotyczącej matematyki dla klas I – III szkół ponadgimnazjalnych; orientacja w różnicach w treściach nauczania matematyki na poziomie podstawowym oraz rozszerzonym; poznanie reguł przeprowadzania egzaminu maturalnego; poznanie programu nauczania matematyki realizowanego w szkole;
2. Poznanie wyposażenia pracowni matematycznej, podręczników, zeszytów ćwiczeń i opracowań metodycznych dla nauczycieli matematyki;
3. Obserwacja pracy nauczyciela w zakresie organizacji i dokumentacji (planowanie pracy, ustalanie rozkładu materiału nauczania, prowadzenie dziennika lekcyjnego);
4. Obserwacja pracy dydaktycznej nauczyciela (przygotowanie i prowadzenie przez niego lekcji, stosowanie różnych metod i form pracy z uczniami, organizowanie procesu uczenia się matematyki);
5. Poznanie systemu oceniania przyjętego w szkole;
6. Poznanie planu pracy wychowawczej (szkoły i klasy); poznanie form współpracy szkoły z rodzicami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym;

B. Praktyka ciągła (45 godzin)

Zagadnienia:

1. Obserwacja lekcji matematyki w określonych aspektach, na przykład: typy lekcji; etapy lekcji; organizowanie pracy uczniów; ustalanie celów lekcji i realizacja założonych celów; stosowanie określonych metod i form pracy; reagowanie na trudności i błędy uczniów; sterowanie zapisem na tablicy i prowadzeniem notatek w zeszytach; stosowanie określonych koncepcji nauczania; praca z uczniem zdolnym – słabym podczas lekcji.
2. Obserwacja procesu nauczania – uczenia się matematyki (przykładowe zagadnienie: organizowanie procesu uczenia się matematyki, na przykład kształtowanie pojęć matematycznych; stosowanie odpowiedniego języka; prowadzenie matematycznych rozumowań; sposoby organizowania aktywności matematycznej uczniów; nauka czytania tekstu matematycznego).
3. Sprawozdanie z obserwacji lekcji, poparte literaturą przedmiotu (w korelacji z zajęciami z dydaktyki matematyki).
4. Opracowanie koncepcji lekcji zgodnie ze strategiami nauczania realistycznego, problemowego bądź czynnościowego (zastosowanie wybranej strategii); budowanie różnego rodzaju konspektów (związanych z określonym typem lekcji, ze specyfiką przekazywanych zagadnień, z charakterem klasy).
5. Przeprowadzenie co najmniej dziesięciu lekcji matematyki (nauczyciel – opiekun określa tematykę, zatwierdza konspekt, dopuszczając koncepcję praktykanta do realizacji oraz omawia lekcję ze studentem).
6. Współdziałanie w procesie kontroli i oceny uczniów, na przykład: ocena pracy uczniów podczas lekcji; kontrola zadań domowych; poprawianie prac pisemnych uczniów).
7. Przygotowanie środków dydaktycznych na potrzeby lekcji prowadzonych, bądź – na polecenie opiekuna – hospitowanych.
8. Współdziałanie w rozwiązywaniu problemów wychowawczych ujawniających się podczas lekcji, w których uczestniczy praktykant; poznanie istotnych problemów wychowawczych w danej szkole i środków zaradczych.

Warunki zaliczenia praktyki:

- Udokumentowany udział w zajęciach, objętych praktyką, w dzienniczku 6 praktyk (części A i B).
- Aktywny udział w minimum 70% zajęć warsztatowych.
- W przypadku praktyki śródrocznej – wykonanie szczegółowych zadań, zleconych w trakcie trwania praktyki przez nauczyciela - opiekuna, a związanych ze specyfiką zagadnień konkretnych lekcji; klas; uczniów, potwierdzone podpisem nauczyciela (na ostatniej stronie części A dzienniczka) oraz sprawozdania z lekcji.
- W przypadku praktyki ciągłej – (dodatkowo) pozytywna ocena konspektów lekcji oraz przeprowadzonych lekcji, wpisana przez nauczyciela - opiekuna w dzienniczek w miejscach przeznaczonych na ocenę.

Uwagi dotyczące realizacji praktyki

Pierwsza część praktyki ma charakter praktyki hospitacyjnej. Każdy student powinien przebywać w szkole trzy godziny każdego z kolejnych 10-ciu piątków, zmieniając po dwóch tygodniach szkołę (praktyka została zaplanowana w pięciu szkołach ponadgimnazjalnych, przy współpracy z dziesięcioma nauczycielami matematyki, po dwóch nauczycieli w każdej ze szkół). Przy przydzielaniu zadań praktykantowi należy więc pamiętać, że student w praktyce może być co tydzień pod opieką innego nauczyciela matematyki, a co dwa tygodnie na pewno będzie w innej szkole. Z tego też względu nie zaplanowano prowadzenia lekcji przez studenta podczas tej praktyki (ale nie wyklucza się takiej możliwości, za zgodą studenta i w sprzyjających okolicznościach). Każdy z nauczycieli – opiekunów może w dzienniczku 6 zanotować zalecenia dla praktykanta. Praktykę zalicza uczelniany koordynator praktyk na podstawie oceny wykonanych przez studenta zadań.

Praktyka ciągła studenta (druga część praktyki) ma charakter praktyki czynnej i odbywa się w tej szkole, w której student zakończy praktykę śródroczną. Trwa 15 tygodni w wymiarze trzy godziny tygodniowo (w piątki). Praktykant nie zmienia szkoły podczas tej praktyki, pozostając do końca praktyki pod opieką jednego już tylko nauczyciela matematyki. Nauczyciel – opiekun kieruje przygotowaniem się studenta do samodzielnych lekcji, opiniuje konspekty i omawia przeprowadzone przez praktykanta lekcje. Na zakończenie praktyki wystawia studentowi szerszą opinię, uwzględniającą przygotowanie merytoryczne studenta do prowadzenia lekcji, jego umiejętności dydaktyczne oraz cechy osobowościowe, związane z przydatnością praktykanta do zawodu nauczyciela. Podczas tej praktyki student powinien kontynuować zadanie pogłębiania i uzupełniania własnej edukacji nauczycielskiej, podjęte w czasie praktyki śródrocznej, kumulując zdobywane doświadczenie.

Uwaga: Koordynacja zadań na linii szkoła – uczelnia odbywać się będzie najczęściej za pośrednictwem platformy internetowej (www.praktyka.amu.edu.pl).